

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárat-tól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 161.

Találkozás a Vaskapunál.

Arad, július 21.

(B.) Mialatt Törökország Krétával s a naczedonokkal felváltva vesődik. — a másik keleti nagyhatalom: Ausztria-Magyarország nyugodt lélekzettel néz a Balkán-félsziget felé.

Nem mintha közömbösek lehetnének a porta zavarai, a török tartományok lázas állapota, az európai orvostanács állandó konziliumban ülése, receptjeinek eredménye vagy eredménytelensége iránt. Jól tudjuk s az utolsó negyven év nagyon is rátanított, hogy Törökország bajai a világréz békéjére hárulnak vissza, válságai a háboru rémét vetik fel az ideges államok szeme előtt; szomszéd viszonyunknál fogva ama válságokban mi is ódekeltek fél vagyunk, aminthogy a közelmúltban a keleti kérdés minden hullámzaja hozzánk is elköltötte a maga pártotmosó vízeit, minden földrengése nálunk is megrezentette a talajt.

S még pár hóval ezelőtt a keleti panoráma képe nyomott, felleges, elektroposszággal teljes volt. Magunk is nyomott hangulatban gondoltunk az ezredévi ünnep sorsára, ha ez ünnepet külső bonyodalmak eshetőségei megzavarnák: aggodva néztünk a millennium harmadik ünnepi ténye: a Vaskapu megnyitása elé, a mely Magyarországot nemzetközi szerepkörben, keleti szomszédaival való viszonyaiban lesz a világ számára feltüntetendő egy nagy szerű békeaktus és béketüntetés alkalmából.

A keleti események fejlődési iránya ez

ügynek valóban nem volt kedvező. Voltak stádiumok, a mik a pesszimizmust táplálva azt látszottak bizonyítani, hogy monarkiánk keleti programja az alig huszáves Balkán-államok önálló alakulása dolgában nem válik be, mert e népek a szabadságra még nem értek meg és súlypontjukat valamely hatalmas világbirodalom körein belül keresik ösztönszerűleg.

Szerencsére mindez csak átmeneti állapot e fiatal népek pszikológiájában, mely gyorsan cseréli a hangulatokat, amily gyorsan váltja a benyomásokat. Ismételve látjuk őket a monarkia oldalán s vele szemközt, hozzászorlódva s vele vitálva, szerződési viszonyban és gazdasági háboruban, fraternizálni velünk és tüntetni ellenünk. Ezek az áprilisi időváltások sem meg nem hatnak, sem meg nem lepnek többé. Súlyt csak egyre vetünk, a mi erőnk is, igazunk is, hogy Ausztria-Magyarország szomszédosága folytán a kölcsönös állandó érdekek közöttünk s a Balkán népek között adva vannak s azokat muló hangulatok vagy hangulatcsinálások megszüntetni nem képesek. A földrajzi alakulás, a kereskedelmi hálózat természete, a kultura terjedési iránya nagyobb hatalom, mint bármely pártképződmény, személyes becsvágy, haszonlesés vagy boszuindulat intrikája.

Hónapokkal ezelőtt még tüntetők ordítottak a román városok utcáin ellenünk, a liga emberei európai botrányokkal dolgoztak, hogy Magyarországnak ártsanak. S ime a zaj elült, a skandalumcsinálás kimerült, a román királyi pár tavaly Ischlben meglátogatta uralkodónkat,

az idén Károly király ott lesz a Vaskapu megnyitásánál és vendégül fogadja Sinaiban I. Ferencz Józsefet. Szerbia még a kiállítás megnyitása napján is inzultálta a magyar színeket és kormányhatalmát indított a vadkanfejes lobo, a mil-lennáris ünnepe ellen; s most ugyanez kormány igyekszik lehetővé tenni egy szer-téskonvenczió létrejöttét, s a belgrádi nép vivátot kiált a magyarokra, amiért azt nem akadályozzák, — Sándor király pedig bizonyosan jelen lesz a Vaskapu megnyitásánál. Bulgária orosz pártjai a télen belevitték fejedelmüket a szkizmába, hogy lehetővé tegyék megjelenését a czár koronázó ünnepén, — de az a kísérletük meghiusult, hogy a bolgár hadsereget rúszofil ügynökökkel inficizálják; bizony-ság rá Petkov és Benderev esete, akik miatt a Sztójlov-kormány a hadügyminiszter kezdeményezésére felvetette a kabinet-kérdést s álláspontjával diadalt aratott.

A Balkán vizei ime medrükbe tértek saját természetük s mederverviszonyaik erejénél fogva. Maguktól is odatértek ismételve, s most is előbb-utóbb érvényesült volna a reális tények és viszonyok ereje, amikből monarkiánk igaza konstruálva van.

Hogy mégis gyorsabban, szinte spon-tán módon állt be az apály, — Goluchowski érdeme, aki a tények s viszonyok erejét kellően képviseli s felhasználni tudta diplomáciai eszközeivel, bator s temperamentumos föllépésével. Balkáni politikája, amelynek a májusi expo-ében kifejezést adott, ily értelemben egyeztetette a vizek útját medrük felé.

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Egy igazi bolond történet.

Írta: Bodóházi János.

Pozsonyban ismerkedtem mister Hiksuummal, (New Yorkból) a magia nagy mesterével, a világ legkitünőbb illuzionistájával, philosophiai tanárral. Páratlan és utólráhetetlen mutatványa volt: a nagy misterium: egy nő csodálatos eltűnése. E nő, a kit ily csodálatos módon eltűntetni szokott, miss Coronilla volt, a londoni kristálypalotából; tün-lér szépségű hölgy, de nem kisasszony, a világért sem, hanem mister Hiksuumnak hites felesége. Meghitt egyének előtt tehát nem miss Coronilla volt ő, hanem mistress Hiksuum. Ennyi tudással aztán a legmeghittebb ember beérhette, mert teremtetett lélek miss Tiptoen, a hajdani kötéltáncosnőn, jelenlegi szobalány is pénztárnoknőn kívül miss Coronillával aligha leszelt. Annyit sejtettem, hogy Mr. Hiksuum vendkívül féltékeny, s hogy a dolognak jó vége nem lesz.

Előadás után volt, Mr. Hiksuum hazakísért a szállodába nejét, intézkedett vacsorájáról, aztán rázarta az ajtót, lejött az ebédlőbe, a hol én külön asztal mellett vártam őt, inkább őket. Bosszantott, hogy nejét es alkalommal nem hozta le, pedig én azért tartattam külön asztalt meg. Bele kellett nyugodnom s kizárólag a Mr. Hiksuum társaságának élvezetével légednem meg. Különben nem volt unalmas

ember, élményeiből rendkívül sok érdekessé tudok beszélni. Legérdekesebbek voltak azonban filozofiai elmerfutatai s telfedezései. Mr. Hiksuum nem kisebb dolgot akart, mint a lelket a testiségtől elkülönítve állítani elő. Hanem ő egész más uton járt, mint az amerikai spiritisták általában, a kik a lélekről a testi hűvelyt, mint a kézről a keztyű, úgy akarják lehuzni. Ő a testet feloldja, mint a ozukrot a vízben, eltünteteti, s az oldatlan rész aztán, a lélek visszamarad.

— Miben különbözik ugyanis a test és lélek? — kezdé magyarázni, — a léleknek nincs, a testnek van kiterjedése. Ha tehát az emberi testet megtudom fosztani mind a három irányu kiterjedésétől: a hosszúságtól, szélességtől és vastagságtól: úgy az a mi hátra marad, nem lehet egyéb, mint a lélek, mert hiszen az a minek kiterjedése nincs, a physikai törvények szerint test nem lehetvén, annak okvetlen a léleknek kell lennie.

A dolog nagyon homályosnak tetszett nekem. Különösen azt nem értettem, miképen lehetne a testet kiterjedésétől megfosztani? hisz az a testeknek egy olyan általános tulajdonsága, a mi nélkül test nem is képzelhető. Ellenvetéseimet ki is fejeztem.

Mr. Hiksuum hosszú kecske szakálát kétszer, háromszor végig simítva kicsinylőleg mosolygott ellenvetéseimre.

— Odiság, kedves barátom! Odiság! Mit gondol, nincs-e minden testnek hőmérséklete? de hát nem foszthatom meg hőmérsék-

letétől? Nincs-e minden testnek, mondják, súlya? Vajjon nem fosztom-e meg miss Coronillát minden este súlyától, midőn a légben lebeg? Mért ne foszthassam meg az emberi testet épen ama sajátságától, a mit kiterjedésnek neveznek?

Ekkor egész bizalmasan fülemhez hajolt és sugva folytatta:

— A felfedezéstől nem is vagyok oly messze, egy része már kezemben van, a testet már egy kiterjedéstől meg tudom fosztani!

Mr. Hiksuum arozát figyelemmel kértem vizsgálni. Egész nyugodtan pillantgatott rám: a megzavarodásnak nyomat sem vettem észre.

— Látja! — folytatta, — szemfényvesztő vagyok, de vannak mesterségemben olyan titkos dolgok, melyeket magam sem jértek, és csak úgy tudom némiképp megmagyarázni, ha feltésem, ha az egyik kiterjedésétől a testet megfosztottam. A mikor miss Coronilla a levegőben lebeg, akkor ő meg van fosztva vastagságától, s tulajdonképpen csak egy két kiterjedéssel bíró sík lap, a melynek aztán természetesen súlya nincs.

En magam részéről alig tudtam elképzelni egy ily lappá átváltozott hölgyet, azonban Mr. Hiksuum annyira a meggyőződés komoly hangján beszélt, hogy mind egy betűig kezdtem hinni a mit mondott.

— Tehát miss Coronilla csak egy lap e szerint, a mikor ott a légben lebeg? — kértem.

— Ugy van! — mondá, — s ha meg tudnám fosztani még a más két kiterjedésétől

Ezért tekintünk immár akut aggodalom nélkül a Keletre s a Vaskapu ünnepeken Magyarország nemzetközi viszonyainak, a szomszédnépek hajlandóságainak manifesztálódása elé.

Bismarck lapja a magyar közoktatásügyi politikáról. A Hamburger Nachrichten szembeszáll a magyargyűlölő német újságokkal, a melyek a magyar oktatásügyi kongresszus alkalmából azt hirdették, hogy a kormány reformjait, kivált a tanítóképzés államosságát, a nemzetiségek, különösen pedig a németek megsemmisítésére gondolták ki. A Vaskanczellár lapja megjegyzi, hogy az államok között kulturális okok tanácsolták a magyar kormányt, mert a nemzetiségi felekezeti iskolákban jobbra olyan emberek tanítanak, a kik maguk is alig tudnak írni, olvasni. Semmi okunk sincs rá, mondja a hamburgi újság, hogy a nem-magyarok, nevezetesen a németek politikai jogai ellen intézett merényletnek tekintsük a magyar kormány kötelességét, a melylyel a nemzetiségek közt meg akarja javítani a népoktatást.

A gyógyszerész-ügy rendezése.

— Törvényjavaslat-tervezet. —

A nemrég tartott gyógyszerészeti kongresszuson Perczel Dezső belügyminiszter jelezte, hogy kész az új törvényjavaslat tervezet, mely a gyógyszerészet ügyét rendezni lesz hivatva. A belügyminiszter kijelentését gyorsan követte az ígéret beváltása, a melynyiben már szétküldték a gyógyszerész-egyletnek a tervezetet.

A tervezett 16 §-ból áll a főbb rendelkezései, a melyek az eddigi rendszabályoktól eltérnek, a következők:

A gyógyszerész-tulajdonosa, illetve kezelője nem okleveles segédszemélyzetének a gyógyszerészet körébe vágó működéséért, ugyancsak a gyógyszer jó minőségéért, tisztaságáért és helyes kiszolgáltatásáért 600 koronás terjedhető pénzbírság és nem fizethetés esetében 60 napra terjedhető fogság terhe alatt felelős.

Okleveles segédek saját működésükért első sorban maguk felelősek.

A gyógyszerész-tulajdonosoknak és vezetőknél a kezelőkhez való viszonya magányszerződés útján állapíttatik meg.

Valamely gyógyszerész helytelen, szabályellenes kezelése esetében a törvényhatóság a gyógyszerész részére kezelőt,

illetőleg új kezelőt rendel; s azon esetben, hol új kezelőnek ily módon való alkalmazását a viszonyok meg nem engednék, a törvényhatóság indokolt előterjesztésére a kormány a gyógyszerért bészaratja.

Ha a szabályellenesen a gyógyszerész-tulajdonosa csak személyes jogon bírta, ez esetben a jog tőle elvonatik s másnak adományozatik.

Csődbe jutott vagy a bíróság által szabadságvesztésre ítélt gyógyszerész személyes üzleti joga megszűnik s másnak adományozandó.

Reáljogu gyógyszerész-tulajdonosok esetében ugyanott kézi, esetleg személyes jogu gyógyszerész-tulajdonosok engedélyezhetők.

Gyógyszereknek a gyógyászati cél elérésére megkívántató adagokban való eladására kizárólag okleveles gyógyszerész-tulajdonosok vagy ezeknek meghatalmazott okleveles kezelői, egyezintén házi gyógyszerésztartó kezelői vagy a kézi gyógyszerész-tulajdonosok feljogosított orvosok, az állatokra nézve pedig az állatorvosok vannak feljogosítva.

Gyógyszertárt csak az kezelhet, a ki az ország területén érvényes gyógyszerész tudori, vagy gyógyszerész-mesteri oklevéllel van felruházva s az oklevél elnyerésétől számított négy évet, mint segéd gyógyszerésztartó töltött.

A külföldi egyetemeken nyert gyógyszerésztudori címnek használatát az országban a kormány esetenként a fennebbi feltételek nélkül is megengedheti, de ez az illető szakmának nyakörvi kötésére az ország területén jogosultságát nem adja.

A reáljogu gyógyszerészek, mint eddig, ugyancsak szabadon eladhatók, örökölhetők és hagyományozhatók: szóval magánjogi szerződések és a fennálló szabályoknak megfelelő átruházásuk tárgyaivá tehetők.

A gyógyszerész személyes üzleti joga a gyógyszerész-tulajdonos felruházott személyéhez van kötve. A jogosítvány el nem adható s nem hagyományozható.

Az a gyógyszerész, a ki gyógyszerész-tulajdonos felállítását jogosítványt nyer, azt tizenöt évig másra át nem ruházhatja.

Reáljogu gyógyszerész-tulajdonosok ezen tulajdonjogukat nem adományozhatják.

Új gyógyszerész-tulajdonos felállítását a belügyminiszter engedélyezi. Felállítását község vagy törvényhatóság kérelmezheti; előbbi esetben a törvényhatóság meghallgatandó.

A belügyminiszternek jogában áll oly községekben, hol orvos két év óta állandóan lakik, gyógyszerész-tulajdonos felállítását elrendelni, azon esetben is, ha a község, sem a törvényhatóság nem kérelmezi.

Ha a gyógyszerész-tulajdonos felállítását kimondatott, a gyógyszerészt, a törvényhatóság első tisztviselője által közölteendő pályázat útján tör-

vényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városokban a városi egészségügyi bizottság kijelölése alapján a városi képviselő-testület meghallgatásával a törvényhatósági egészségügyi bizottság kijelölése alapján a közigazgatási bizottság választja s ezt a belügyminiszternek bejelenti.

A választásnak mindkét esetben titkosnak kell lennie.

Ha a pályázók közt olyanok vannak, kik kétszer vagy többször oly hosszú, megakasztás nélküli segédkezést igazolva mutatnak ki, mint más pályázók, választásra csak az előbbieket jelölhetők ki.

Ujjonnan felállítandó gyógyszerésztartó személyes jogú csak oly gyógyszerész folytathat, ki oklevelének elnyerése óta legalább 5 évig mint segéd gyógyszerésztartó működött, vagy oly személyes gyógyszerész-tulajdonos, ki akár adományozás, akár átruházás útján 4000 lakosnál kisebb oly város vagy községben birt gyógyszerésztartó, hol csak egy gyógyszerész van. Utóbbiak azonban az új jog elnyerése esetén előbbi jogukat elvesztik, mert két személyes jogu gyógyszerésztartó senki sem bírhat.

Reáljogu gyógyszerésztartó tulajdonosai, valamint oly gyógyszerészek, kik adományozás útján birt személyes jogu gyógyszerésztartó másra ruháztatták át, pályázatra nem boosajthatók.

Oly községekben, hol gyógyszerész-tulajdonos már van, újnak felállítása alkalmával a hely, a hol a gyógyszerész-tulajdonos felállítandó lesz, a község és törvényhatóság meghallgatása után a belügyminiszter által állapíttatik meg s ez a pályázatban közhírré teendő. Ezen hely megváltoztatását a belügyminiszter csak a község és törvényhatóság egybehangzó véleménye alapján engedélyezheti.

Fiók-gyógyszerész-tulajdonos jog ezentúl nem adományozható.

Ott, a hol gyógyszerész-tulajdonos már van, az orvosok és állatorvosok kézi gyógyszerész-tulajdonos felállítására a törvényhatóság első tisztviselője által feljogosíthatók, kötelesek azonban az e tekintetben fennálló szabályokhoz alkalmazkodni.

Kivételesen oly városokban vagy községekben lakó körorvosok s körállatorvosok, a hol gyógyszerész-tulajdonos van, feljogosíthatók kézi gyógyszerész-tulajdonos felállítására; ezeknek azonban székhelyükön gyógyszerész-tulajdonos felállítását tilos.

IDŐJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 760.8 milliméter, délután 2 órakor 759.5 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor $0^{\circ} + 21.4$, délután 2 órakor $0^{\circ} + 29.6$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK.4, délután 2 órakor DN.3. Felhőzet: reggel derült, délután felhős. Csapadék az előbbi 24 órában: 1 milliméter.

is, akkor az, a mi előttünk lebegne, a mi a Coronilla lelke volna. Ah! — kiáltott fel homlokára csapva, — szépségem volna önre, az ön tollára, hogy eszméimet s lélek mibenlétéről mondjam: edzem: ez volna a tizenkilencedik s a legnagyobbszerű bölcsészeti munkája. Legyen segítségemre uram! be fogom avatni tudományomban.

Meg kell jegyezni, hogy ekkor már négy-ötödik chatou Palugyait töltöttünk le s épen az ötödiket nyitattuk; tehát a spiritistikus műveletekre a talaj kellőképp el volt készítve bennünk.

— Be fogom önt avatni a magasabb mysteriumokba, — szöjt Mr. Hikum a kibontott palack tartalmát mohón sziva be, — ön igen alkalmas mediumnak látszik s talán sikerülni fog önt is egyik kiterjedésétől megfosztanom.

En, ki teljes gyermekkoromtól fogva rájongással csüggtem a spiritistikus tanokon, élvezettel hallgattam Mr. Hikum nyilatkozását.

— Ha óhajta, — mondá a nagy magikus, — még ma kísérletet tehetünk; az éjfél órák úgy is a legalkalmasabbak efféle kísérletekre.

Felmentünk szobámba. Mr. Hikum látva, hogy úgy a spiritizmus, mint a hipnotizmus tünetnyeivel meglehetősen ismerős vagyok, egyenesen a dolog velején kezdte, azon t. i., hogy testemet az egyik térbeli kiterjedéstől, például a hosszúságtól megfosssa. A divánt kivonta a szoba közepére, végig fektetett rajta, meghagyta hogy karjaimat egész vízszintesen terjesszem ki, igyekezzem a törzs kerületét lé-

legzet vétel által minél terjedtebbé tenni, s izmaid jobb és bal, mellő és hátsó irányban minél jobban megfeszíteni.

Nemde? — szöjt, — most azt érzi csupán, hogy testének csak szélessége és vastagsága van a hosszúság érzete egészen hiányzik. Igyekezzék egy percig ebben a helyzetben maradni, a míg hipnózis által ennek az érzetnek hiányát állandósítom. Akkor aztán a testnek ebben a tekintetben a lélekre való hatása meg van szüntetve, vagyis a lélek a test által csak szélességben és vastagságban van korlátozva, a hosszúság irányában pedig teljesen független. Egy egész új világban fog felébredni, a hol öntudata csak két irányba utközik meg a külvilág tárgyain; a harmadik irányban nem létezik önre nézve a világ, s természetesen, sem ön a világra nézve.

En futtam magam, erőtettem izmaidat, Mr. Hikum pedig egy párszor körüljáratta kezeit nyakamon, a szoba egy pillanatra elsötéttedet előttem, s nemsokára ismét világos lett.

— Keljen fel! — hangzott Mr. Hikum parancsoló hangja, — itt vagyunk a két kiterjedésű világban. Mit érzi? beszélje el?

— Valóban különösen érzem magam, — mondám felkelve s egy pár lépést téve a szobában, — oly könnyűnek, mintha egy papírlap volnék csupán, mintha fejem és lábam közt semmi távolság se volna.

— Ez az! — válaszolt, — ön elvesztette hosszúságát, ha meg akar győződni róla jobban feküdjék csak le a szőnyegre!

Engedelmeskedtem. Mr. Hikum lábamtól

a fejemen át úgy keresztül lépett, minha csak egy szalmaszál lett volna utjában.

— Próbálja meg csak átéltetni a szék alatt vagy akár az ágy alatt, nézze meg, nem lesz szükséges meghajolnia!

Megtettem. Akárcsak valami törpe lettem volna, oly kényelmesen sétálhattam felemelt fővel az ágy alatt. A bámulattól nem tudtam hová lenni. Megköszöntem Mr. Hikum szívesességét, kértem, hogy legyen jó most máj visszaadni ismét hosszúságomat, mert bármint kellemes is ez az állapot, de hosszúság nélkül még sem lehet talán a három kiterjedésű emberek között megélni.

Miss Tiptoe egyszerre csak nagy ijedéssel nyitott be szobámba, egészen kivolt kelve képéből.

— Megszökött! — kiáltá Mr. Hikumnak.

— Ki? Coronilla? egy huszártiszttal?

Tudtam! — üvöltö Mr. Hikum. — Miért nem ügyeltél jobban?

— Hogy ügyelhessek? — mentegeté magát Miss Tiptoe, — hiszen akármilyen kegyes nyílás elég egy ilyen két kiterjedésű teremtesnek. Ön valószínűleg felejtette visszaadni vastagságát előadás után s most már ütheti bottal a nyomát. Megjósoltam, hogy egyszer ez lesz a vége. A tizenegy órai v nattal mentek el Budapest felé: ha most egy órai vonattal utánuk megy, reggelre már utólérheti.

Mr. Hikum baját meg kecske szakáll tépve. En azonban nem állhattam meg, hogy ne mosolyogjak a szegény huszártiszten. Ma ha észre veszi, hogy kedvesének csak két irányú kiterjedése van!

Tanulmányok a kiállításból.

— Apróbb pavillonok. —

Budapest, július 20.

As eddig említett pavillonok környezetét számos kisebb pavillon képezi. — Olyan ez a részlet a nagyméretű kiállítás arányában, mint valami nagyvilági hölgynek csecsebecsékkel megrakott etazsérje, avagy drága emlékekkel borított asztala.

A látogatók nem igen tolonganak itt; pedig a keskenyvágányu villamos kocsik félóránként megfújnak körutjokat. — De mostanában csak a déli órák felé akad publika, egyébkor üresen jönnek-mennek; s ha *Trattner* és *Gusztó* hírneves „Balatoni csárdája”-ja nem álna C. képen a bejárat harmadik kapujánál, talán még ekkor sem vetődnek e tájra senki. Hanem hát az ő konyhájában készülő balatoni halászlé- és a „Badacsonyi kéknyelű”-nek az éhes ember nem tud ellenállni; „múszáj” ide-letérni, mert hát a sok látástól ugyancsak megéhezik az ember.

Mi azonban ez egyszer ellenállunk a csabitásnak, hogy tudósítói tisztünknek eleget tessünk.

A „Justitia” görögstilű pavillonnal szemben levő pavillonok sűrűn sorakoznak egymás mellé. Ha egy véletlen tüzeset támadna itt, iszonyu pusztítást vinne végbe. — Menthetlenül hamuvá égne a kiállítás ezen része.

Büszkén emelkedik ki az „Aradcsanádi vasúttársaság gurahoncz-i cement és agyagáru gyára”-nak karcu, japáni stílusban épült 147-ik számú csarnoka, mely a figyelmet messziről magára vonja. Tőle jobbról van a „Zsilvölgyi kőszénbánya társulat” feketére festett tárnája. Az oldal párkányzatán vigyorgó képű kis manók guggolnak, hosszú fehér szakállukkal játszadozva, rémitgetik a babonás bányászokat.

Ennek tőszomszédságában találjuk *Berger Adolf* 141. számú vasbutorpavillonját. Az itt látható gyönyörű ruhaszekrények, nyoszolyák, kárpitos díszágyak, gyermekkoscsik s egyéb butorok veszedelmes versenytársait képezik a fabutoroknak.

Nem kevésbé érdekesek *Nedekó* utódainak 140. sz. a. nyitott pavillonja, melyben dus raktárt állít ki gazdasági eszközökből.

Csak egy pár lépésnyire van ettől a „Szabadalmazott osztrák-magyar államvasúttársaság magyarországi bányái”-nak díszes pavillonja, „*Anina*” és „*Resioza*” felirattal. Ennek a gazdag társulatnak gazdag a kiállítása is. A csarnok közepe csupa vaské-

— Gyorsan bőrdömöt! kocsit! igaza van, még utólrhetem, — kiáltá *Mr. Hiksum*. — Isten önnel fiatal ember! Isten önnel! — s ezzel *Miss Tiptoe*t maga előtt taszítva távozni akart.

Eu azonban elébe állottam, követeltem vissza hosszúságomat.

— Mit nekem az ön hosszúsága! — rivalt rám s egyszerűen keresztül lépett a fejemen, mintha ott se lettem volna. Kirohant, s leiramodott a lépcsőn.

— A hosszúságomat kérem! adja vissza a hosszúságomat! — kiáltottam, s mikor látam hogy rám se hallgat; tolvajt, rablót kezdtem ordítani.

A pinozérek, vendégek mind a folyósóra gyűltek.

— Mi az? mi az? — kezdték, miközben úgy tetszett, mintha mind a fejemen keresztül lépdelték volna.

— Az az ur megfosztott hosszúságomtól, nála van, követelem vissza tőle, tartóztassák le! — kiabáltam folytonosan.

A vendéglős is előjött, meghallgatva a dolgot, egész halkán a pinozérek felé fordult: — Orvosot kell hívni! . . .

Igy kerültem én egész józan észszel, a nélkül, hogy legkisebb baja volna agyvelőmnek a bolondok házába. Igaz, hogy magaviseletem, mint olyan emberé, a kinek egyik térbeli kirajjedése hiányzik, egy kissé különös; de kereszték elé csak *Mr. Hiksum*ot, adják vissza hosszúságomat, s meglátják, minden rendben lesz . . .

szítményeket tartalmaz. Keleti szárnyában egy hatalmas szarvas, vaddisznó, farkasok s egyéb vadállatok kitömött példányai mutatják, mily gazdag lehet a társaság birtoka vadakban. Ugyanitt láthatók az uradalmak plasztikus térképe, a ferenczfalvi bányához vezető hegyi, sodronypálya miniatúr utánzatban, az összes hasonlító modellek *Resiozának* 1886. és 1896-iki állapotáról. Nagyon szép az ásvány-gyűjtemény is, melyet a szebbnél-szebb vas, acél, réz- és bronz tárgyak mulnak szépségre nézve felül.

A pavillon nyugati szárnyában háztartási vasedények, épülettervek és egy lokomotív van elhelyezve.

A villamos körvasut mentén jobbról-balról egymást érik a többnyire kisebb szabású pavillonok. Közöttük legkiválóbb a „*Középiszkolai tornacsarnok*.” A címe eléggé elárulja, hogy benne nem lehet más, mint a tornáshoz szükséges szerelvények, természetesen szakszerti csoportosítással, kiegészítve a kerékpárok, *Halifaxok*, vívótörök és kardok díszes példányaival.

Az egyszerű plebsz ide csak bekukkantana s azzal tovább is állana, de a tornász órákat tudna itt költeni, mert mindegyik tárgy, ami a rendszeresen végzett testgyakorláshoz szükséges, eléggé méltó az alaposabb megfigyelésre.

Szembetűnik *Nagy Sándor* aradi tornatanár tornaterme, mely az aradi lyceumé, hű utánzatban.

Igen érdekesek a 121. és 122. számú pavillonok is. Ezekben az ugynevezett „*Közúti járművek*” csarnokában vannak elhelyezve mindazon eszközök, amelyek a közutaknál előfordulnak.

A 120. száma pavillonban a „*Fa-, fém- és építőipar*” kiállítása van elhelyezve. A kiállítás nem szűkölködik ugyan nagyszabású, remek alkotású pavillonokban, de ennél megkapóbb, csinosabb s mondjuk igazóbb nincs. A külső dísz kápráztató, elragadó, belső tartalma pedig lebilincselő. Amit a zseniális ember merészet elgondolt, azt itt művészi kivitelben láthatni. Részrehajlás nélkül bajos volna eldönteni, hogy hol érvényesül inkább a művészet technikája a fa-, fém-, vagy márványból készült műremekekben-e.

Csak az általános impresszionnak lehet kifejezést adni, de részletes ismeretést nem lehet nyújtani, mivel ehhez nem órák, vagy napok, hanem hetek kellenének. Nemcsak a szakember talál itt bő anyagot ismereteinek gyarapításához, hanem a laikus közönség is gyönyörűséget találhat s órákon át is alig tud betelni az egyes készítmények művészi szépségével.

Hát biz ennek a pavillonnak méltóbb helye lett volna ott valahol az iparosarnok tőszomszédságában, valamelyik vendéglő helyén, nem itt az isten háta mögött. S ha karikás bátyánk, pardon! *Miska bácsi* karikás csárdája nem pottyant volna véletlenül erre a környékre, hát alig venne valaki tudomást erről a szép tárlatról.

A korzót körülbástyázták a vendéglők légióival, a helyett, hogy a változatosság végett itt-ott az érdekesebb csarnokokat illesztették volna a keretbe; mintha csak annak volna kifejezés adva, hogy a kiállítás a vendéglőséért s nem a közönségért létesült volna, amit egyik-másik vendéglős ugyancsak megsínyli. Hát hiába, nemcsak a mézből nem jó a sok, de még a vendéglőkből sem.

RÉBUSZ.

IDŐJOSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Július 22. —

Helyenként csapadék. — Zivatarok. — Meleg.

HIREK.

Arad, július 22.

Napirend:

Július 22. Szerda. Róm. kath. naptár: *Mária Magdolna*. — Protestáns naptár: *Mária Magdolna*. — Görögkeleti naptár (július 10.): 45 vértana. — A nap kél 4 óra 28 perceskor, nyugszik 7 óra 48 perceskor. — A hold kél 7 óra 7 perceskor, nyugszik 1 óra 38 perceskor.

Július 25. „*Krisztina-bál*” Menyhásán.
 Augusztus 19. Jegyzőválasztás Borosbeseben.
 Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délután 10—12 óráig, délután 2—4 óráig. Bomenet díjtalan.
 Kélessy-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton

8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Venatok indulása Aradról. Budapest felé: Személyvonatok reggel 3.—, d. e. 11.20, este 9.35, tehervonat személyszállítással d. u. 3.56, gyorsvonat 8.18 d. e. Csabáig: 5.10 reggel naponta, 12.— délben (csak pénteken.) Tóvis felé: Személyvonatok 6.30 reggel, 4.30 d. u., tehervonat 7.25 este, gyorsvonat 7.02 este, Soborsinig: Személyvonat 2.30 d. u., Radnáiig: 6.25 reggel (csak vasárnap, ünnepponon és búcsúnapokon.) Temesvárig: Személyvonat 6.20 reggel, 11.25 d. e., vegyesvonat 7.— d. u. Szeged felé: Személyvonat 4.45 reggel, 8.45 d. e., vegyesvonat 4.10 d. u. Nagy-Halmágy felé: Személyvonat 6.85 reggel, 1.50 d. u., vegyesvonat 11.55 d. e. Mezőhegyesig: Vegyesvonat 2.30 délután.

Venatok érkezése Aradra. Budapestről: Személyvonat 6.05 reggel, 8.17 d. e., 3.55 d. u., gyorsvonat 6.52 este. Csabáról (minden pénteken) 7.— reggel. Szolnokról: 8.47 este. Tóvisről: Személyvonat 8.55 este, 6.54 reggel, 10.50 d. e., gyorsvonat 8.08 reggel. Radnáról: (csak ünnepen, vasárnap és búcsúnapokon) 9.19 este vegyesvonat, mindennap d. u. 8.12 tehervonat személyszállítással. Temesvárról: Személyvonat 8.44 d. u., 10.55 este, vegyesvonat 10.48 d. e. Szegedről: Személyvonat 8.42 este, 10.25 éjjel, 8.45 d. e. Nagy-Halmágy felől: Személyvonat 8.08 d. e., 6.31 este. Vegyesvonat 11.05 d. e. Mezőhegyesről: Vegyesvonat 12.50 délután.

— *Br. Schönfeld* Aradon. Napok óta volt már előre jelezve, hogy az aradi helyőrség idej harozásati gyakorlatainak magas vendége lesz s úgy a gyalogság, mint a huszárság és tüzérség, már hetek előtt készült a táborszernagy illő fogadtatására illetve arra, hogy a „nagy ur” meglegedését minden tekintetben kivívja. A helyőrség legénysége tegnap már a délutáni órákban csak díszben járhatott az utozákon s jóval négy óra előtt már ott állott a „post” a „Fehér Kereszt” bejárata előtt. — *Báró Schönfeld* táborszernagy, a hadsereg főfelügyelője délután négy órakor érkezett meg a pesti vonattal. Kisérteben voltak *báró Waldstädten* József táborszernagy, a 7. hadtest parancsnoka, *Pokorny Herman* altábornagy, a 17. hadosztály parancsnoka s még számosan a szintjéhez tartozók közül. A pályaudvaron az aradi helyőrség nevében *báró Spiegelfeld* József vezérőrnagy, a 34. dandár parancsnoka fogadta teljes díszben. A vendég a tábori kocsis első osztályából szállott ki s a feléje tartó *báró Spiegelfeld* felé tartott, átvette annak jelentését s aztán személyesen társalgott vele egy néhány perozig. Megszólította továbbá *Krejci* tüzértábornagyot, *báró Spiegelfeld* szárnysegédét, valamint a 3-ik huszárezred kiküldött hadnagyát is s azután a kijárat felé tartott. Az előkelő vendég láttára a perronon nagy közönség verődött össze, mely nyomon kísérte a tábornokot egész kocsijáig. A vasutól *báró Schönfeld* táborszernagy, *báró Waldstädten* József táborszernagy társaságában egyenesen a „Fehér Kereszt”-be hajtattott, hol a számára kijelölt szobák már készen várták a vendéget. A harozásati gyakorlatok oszljából a helybeli huszárezredet koncentrálták különböző állomásaikról. A 3-ik Hadik huszárezred első és második százada *Nagy-Kikindáról* még a múlt napokban megérkezett, a 15. sz. Pálffy ezred pedig tegnap délután érkezett meg városunkba. Ez alkalomból a gyalogság a huszárok elé vonult ki még a korai délutáni órákban s a város védelmére azok ellen állást foglalt. — Rövid útközvet után a gyalogság fél 9 órakor vonult be a várba. — A táborszernagy a szemlét már tegnap este megkezdette. Ejjeli gyakorlatot tartott a házi ezred a Zádoriaki mezőn, mely oszlból az ezred fele, mint ellenség, már a délutáni órákban kivonult rendeltetési helyére. A harc az éjszakában folyt le s csak a késő éjjeli órákban ért véget.

— Villamos vasut Nagyváradról Debreczenig. Nagy vállalat létesítése előtt áll Nagyvárad, mely ha létesül, a város közlekedés ügyét egy hatalmas lépéssel vitte előbbre. Nem kevesebbről van szó, minthogy *Debreczen* és *Nagyvárad* között *Hosszu-Pályi*, *Pocsaj*, *Kis-Marja*, továbbá *Bihar* és *Püspöki* községek érintésével *villamos üzemű* vas-

ut a t építenek, sőt a vasut létesítése terve van véve Nagyvárad belterületén is. A kereskedelmi miniszter az erre vonatkozó egy évről szóló előmunkálati engedélyt már meg is adta kisbairi Kiss Ferencz figyvéd, Mayer Ede Ottó budapesti és Spiz a Rezső bártafi lakosoknak, felhíván egyzersmind Nagyvárad közönségét, hogy az engedélyeseket e részben működéseiknél a netán szükséges hatósági támogatásban részesítse.

— **Katonák a nemzeti ünnepen.** Cronenbold altábornagyot Aradon is úgy ismerik, kinek a polgárság értelete iránt finom az érzéke. Ennek adta tanujelét a munkács-ve-reczkei ünnepen is, mint azt már tegnap ki-emeltük. Kiegészítésként közöljük a népszerű főtisztnek pohárköszöntőjét, melyvel Vereckén óriási lelkesedést keltett. Münich Aurél őt és Pacor honvédtábornokot felköszöntötte mire Cronenbold így felelt:

Mindenekelőtt sajnálatát fejezi ki, hogy még nem bírja a magyar nyelvet, de iparkodott megtanulni, és még sem vitte annyira, hogy magyar felköszöntőt mondhasson, mivel azonban — ugymond — oly szívélyes körben vagyok, hogy szívem teljes érzelmekkel, a kinek pedig a szive tele, megnyílik az ajka. Örömmel fejezem ki — folytatá németül — hogy nekem jutott a szerenese, hogy a közös hadsereget képviseljem e hazafias ünnepély-nél. Rólunk rendezen azt tartják, hogy „ubi bene, ibi patria.“ Hát ez a mondás nagyon ráillik Magyarországra, mert itt mi magunkat nagyon jól érezzük és azért ezen országot tartjuk hazánknak.

Higgyék el nekem, uraim, és ezt az egész hadsereg nevében mondhatom, hogy a legnagyobb jóindulattal kísérjük a magyar nemzet törekvéseit és örömeinkre szolgál tapasztalni, mennyire haladt e nemzet a mint a halál el halvát a művelt nemzetek sorában. Lelkemből köszönöm azt a szívélyes fogadtatást, melyet mindnyájuk részéről tapasztaltam és azt a barátságos jóindulatot, melyet a hadsereg iránt táplálnak. E hazafias napon én méltóbban nem fejezhetem be beszédemet, minthogy lelkemből kiálttam, hogy (magyarul): **Eljen a magyar!**

Hosszas, zajos éljenzés, tündető és igazán lelkes tapavihar mellett a társaság minden része odalépett az altábornagyhoz, hogy szív-ből melegen üdvözölje nagy beszédjeért.

Ezután Pacor honvédtábornok kijelenti, hogy épp oly hű polgárai kívánnak lenni a hazának, mint minden magyar. A katonák is együtt éreznek és együtt örvendenek, hogy a magyar nemzet az ezredévet oly dic-sőségesen megérte és nyugodtan nézhet a második ezredév elé. Mint katona azt mondom — folytatja — egyek vagyunk, együtt érzünk a nemzettel és ezen érzelemből kiindulva, azt kiáltom, hogy **Eljen a király! Eljen a hazá!**

Ezen felköszöntő is rendkívül zajos tet-szést aratott és katonákat valóságos ováció-óval környesték.

— **Telefon-mizériák.** Kisjenőről levelezünk a következő panaszos sorokat közli, melyeket Szél Ernő, posta és táviráda felügyelő jóakaratu figyelmebe ajánlunk: Kis-Jenőn a telefont 8 előfizetője van, azonban ezek közül csak ritkán jut egy-egy abba a szeren-cesés helyzetbe, hogy a telefont használhassa is, a mikor arra szüksége van; mert a középponti gépezet el van rontva, minél fogva, az elő-izetők sohaem értesülnek mikor hívatnak és viszont a középpont nem értesítheti a kisjenői előfizetők által hívottakat. Araddal csak úgy érintkezhetnek, ha a telefonbura ott a közép-pontban véletlenül nyitva van. Az önök levelezője szombat délután 3 órától 5-ig foly-vást huzta a csemetyűt, hogy a nadabi gyil-

kosság részleteit elmondja, de hiába. Hallot-tuk Mácsát, Aradot és Pankotát beszélni, de minden erőlködésünk, hogy a magunk részé-re is megnyitassuk a telefont eredményte-lennek bizonyult. Vajjon meddig fog még ez áldatlan állapot tartani? Azt mondják, hogy a műszerész beteg s míg az ki nem gyógyul, addig fog a középponti telefon is betegeskedni.

— **Visszament partie.** Bizonyára nem a hozományban való csalódás birta rá Mihá-lovics Mihály nagyherceget arra az immáron nem szokatlan, de fejedelmi családokban mégis ritka lépésre, hogy Mária görög királyi hercegnővel történt eljegyzé-sét „visszamenessze“. Az eset nagy feltűnést kelt Athénben, de feltűnést fog kelteni Európa-szerte, mert a görög király leányai és orosz nagyhercegek nem szokták eljegyzésüket min-dennap felbontani. Az, hogy mi a szerenczési-eset oka, mindaddig titok, de azok, akik részint a politikában, részint mátkaság-főlbontá-sában jártasok, a legkülönbébben kommentálják az ügyet. Vannak olyanok is Athénben — legalább így telegrafálják onnan, — akik a dologban „sakkhuzást“ látnak az orosz ud-var részéről, amiért Görögország a hármasszövetséghez csatlakozott. Nem tudjuk ugyan, hogy az orosz udvarban hogyan szoktak sak-khuzni, de azt bizonyosra vesszük, hogy ilyen huzásokkal nem rontanak ott sem partiet, még házassági partiet sem. Azorkivül a Keleti Ertesítőn kívül senki sem tudta, hogy Görög-ország a hármasszövetséghez csatlakozott, már pedig az orosz-magyar viszonyok legújabb javulása dacára sem tételték fel, hogy a Keleti Ertesítő informálja politikai és házassági ügyekben a tanácsosai bőségesen ellátott orosz udvart. Gödög udvari körökben azt be-széklik, hogy az eljegyzésnek felbontását maga a királyleány kérte, mert az eljegyzés az ő megkérdése nélkül, az anyja, Olga király-né kívánására történt s a hercegnőnek ed-dig nem sikerült a völgenyével való érintke-zésben azt a hajlandóságot megtalálni, mely a házasság élethez, hogy boldog legyen, még ki-rályi házakban is szükséges. Az erre vonat-kozó híreket eddig a görög udvar részéről nem közölték meg.

— **Megmérgezett család.** Kisjenői tu-dósítónk jelenti nekünk telefonon, hogy Szintye községben egy ismeretlen kuruzs-ló cigány-asszony Lask János föld-műves feleségét és négy gyer-mekét megmérgezte s egy csomó ruha-neműt, meg élelmiszert magával vevé meg-ugrott. A kisjenői főszolgabíró-sághoz teg-nap érkezett, kissé homályos jelentés a meg-döbbenő esetet így adja elő: Lask János szin-tyei paraszti gazda házába — a csaiádfő tá-volléte miatt — beállított egy ismeretlen czi-gányasszony s addig kért — kunyorált, meg fenyegetődött is, míg nem az asszony, ki négy gyermekével volt otthon, megengedte, hogy jövendőt mondjon nekik. Ennek a jö-vendő mondásnak aztán szomorú vége lett. Ugy látszik, hogy valami „osodaszert“ itatott meg a kuruzsító asszony Lask Já-nos háznépével, mert mire a férfi haza vető-dött halálra rémülten látta, hogy a felesé-gének és a négy gyermeknek meg-zavarodott az elméjük. Egyikük sem tudott semmit a történetekről s össze-visz-sza beszéltek, kiáltoztak teljesen értelmetlen dolgokat, emellett, hol az egyik, hol a másik ordított is szoronyu ki-akok között összefüggés nélkül való szavakat láthatatlan kísértetekről, rémképek-ről, tűzről, gyilkolásról. A megremült férj lei-kendezve rohant a szomszédokhoz, kik közül többen emlékeztek rá, hogy egy cigányass-zonyt láttak bemenni a házába. Az esetről értesült községi előjáróság nyomban jelentést tett a kisjenői szolgabíró-ságnak, a honnan tegnap délután kiküldték Vékony Albert dr. járási orvost, hogy a megmérgezett család segítségére legyen. Az orvosi vizsgálat ered-ményéről még nem kaptunk értesítést. Az el-tűnt cigányasszony nyomozására azonnal moz-gosították a kisjenői csendőrt.

— **Az aradvárosi adókvető bizottság** folyó évi július hó 23-án délelőtt fogja az áca, aranyműves, aranyozó és asztalosok III. oszt. kereseti adóját 1896/98. évekre való érvény-nyel megállapítani.

— **Kinevezés gyermekmenedékházhoz.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a halmágyi állami állandó gyermek-menékház vezetésével özv. S a g y e b ó Károlyné szü-letett Hitter Etelka képesített állandó gyermek-menékház-vezetőnőt bizta meg.

— **Az aradvideki ág. hitv. evangélikus es-peresség gyűlése.** Az arad-békési ág. hitv. evangélikus esperesség gyűléseit a következő sorrendben tartja meg az aradi á. h. ev. temp-lomban:

1. Július 22-én d. e. 9 órakor esperességi iskolaszéki ülés.

2. Július 22-én d. u. 5 órakor gyámintézetézet gyűlése.

3. Július 22-én d. u. 6 órakor esperességi gyűlése előértekezlet.

4. Július 23-án d. e. 7 órakor gyámintézeti istentisztelet.

5. Július 23-án d. e. 9 órakor esperességi közgyűlés.

Az esperességi gyűlés főbb tárgyai:

1. megalakulás. 2. Az esperes évi jelen-tése. 3. Bizottságok kiküldése. 4. Az esp. iskolaszék jelentése. 5. Esp. számvizsgáló biz-jelentése. 6. Esp. özvegy-árva intézet felosztá-sára vonatkozó javaslat. 7. Kertületi és egyház-megyei költségvetés. 8. Számvevőszék javaslata. 9. A gondnoki számadásokról szóló jelentés. 10. Egyházmegyei szabályrendelet készítő bi-zottság jelentése. 11., 12., 13., 14. Szarvasi és csabai gymnasiumi ügyek. 15. A bizottságok jelentései. 16. A múlt évi esp. gyűlés jegyző-könyvének több pontjairól szóló jelentések. 17. Javaslata az esp. papi értekezletnek. 18. A kerületre küldendő követek megválasz-tása. 19. Indítványok. 20. Jövő közgyűlés helye.

— **Betörőket üldöző színházi közönség.** Pécskán történt, — mint ezt nekünk tel-efonon jelentik — hogy tegnapelőtt este is-meretlen tettesek betörték Barb Demeter dr. pécskai gör. kel. román pap házába. A házi gazda néhány napig távol volt hazul-ról s a betörők úgy látszik abban bizva, hogy még nem érkezett haza, nagy merészen hozzá-láltak az ajtók és ablakok felkészítéséhez. A pap, ki már lefeküdt volt meghallva a lár-mát azonnal fegyvert fogott s az ablakon át rálőtt a megfutamodott betö-rőkre, kik közül azonban egyet sem talált el. De ezután következett ám csak a nagy ribil-lió. A szomszédban ugyanakkor egy vándor színész-trup tartotta előadását és pedig — dicserére a pécskaiaknak — telt ház előtt. A közönség hallva a lövést e szokatlan órá-ban, nyomban felugrott helyei-ről és egy pillanat alatt üres volt a színház. Mindenki Barb pap háza felé sietett értesülve a történetekről, a bátrabb em-berek üldözőbe is vették a betörőket, kik azonban már akkor úgy ellilantak, hogy szintüket sem látta senki. Az eredménytelen betörő vadászat után ismét visszatért az egész közönség a színházba és folytatták, a hol elhagyták.

— **Ovatosság a 10 frtos bankjegyek elfo-gadásánál.** Újabbán ismét több 10 forintos bankjegyhamisítvány foglaltatott le. A hamisítvány feltűnőbb ismertető jelei a következők: 1. Az eszményi fejek rajzai elmosódot-tak és már a nagyobb szemek miatt is, beha-tóbb megtekintés után mint az eredeti szép rajznak rosszul sikerült utánzatai felismerhe-tők. Az eszményi fejek alatt levő szöveg keletkezésénél a „Bécs“ szóban az s betű 8 arabszám jegynek látszik. 4. A primitív alap-rajzban a X és 10 számok elmosódottak. 5. A hamisítvány papíranyaga durvább, a német szövegű oldalon Serie 2827 a magyar szö-vegű oldalon pedig 14,253 szám (tehát csak

6 számjegy) van feltüntetve, azonkívül pedig a „Serie” és „Szám” szók, valamint a számjegyek is világosabb vörös színnel vannak nyomtatva, mint a valódi bankjegynél, 10 frtos bankjegyek elfogadásánál tehát nagy óvatosság ajánlatos.

— **A háztetőről.** Helyből és a vidékről sűrűn hívnak bennünket a telefonhoz. Tegnap esett meg velünk először, hogy a — háztetőről oszongtak ránk, az Andrassy-tér egyik háztetejéről. Csak úgy próbabeszélgetésre. A szombati itélet idő ugyanis a telefon vezetékeket is megrongálta és nagyon sok telefon van, melylyel a középpontot bajos megkapni, vagy ha igen, megérteni. Az egyik alkalmazott a ki ott fenn a magasban a hibát kutatta saintén így járt, míg a mi szerkesztőségünkkel az ő masináján át jól érintkezhetett. A középpontnak mi lentől, ő fentről hiába oszongtunk, egymás hangjának azonban zavartalanul örvendhettünk. Es persze nem volt akkora öröm mint ha a telefonos kisasszonyokéban gyönyörködhettünk volna. Reméljük a legjobbat.

— **A ki gyilkos akar lenni.** Zsarányi Béla 19 éves suhanoz tegnap nagy komoly arccal beállított a rendőrséghez s a legnagyobb nyugalommal előadta, hogy ő Szabó János kanaszt, kivel Kristó Pál új panáti tanyáján együtt szolgált, a gyonlított. A rendőrség különösképpen találván a fiu viselkedését, felvilágosítást kért Ujpanát előjáróságától, honnan azt az értesítést nyerte, hogy Zsarányi még egy legyet sem ölt meg — puskával, annál kevésbé Szabó Jánost, boccsásák őt teljes nyugodtsággal szabadon, mert a fiu — örült s folytonosan az a mániája, hogy ő valakit puskával agyonlított.

— **A „Tempo” Budapestről.** Lautier Jenő, az újságírói kongresszuson itt járt munkatársa a „Tempo”-nak folytatja Budapestről írt cikkeit. Naiv őszinteséggel bevallja, hogy őt a kiállítás csodái nem érdekelték, azért csak a kiállító és a jury lelkesedik. A kiállító egyoldalú, a jury szórakozott. Ő egész lelkével a külsőségekbe merült, s a nagy díjat a rendezésnek adná. Majd a falut ismerteti. Kifejti, hogy Franciaországban, a hol minden faj, a provençoi, a picard, a normand, mind francia, lehetetlenség lenne ily kiállítás. De Magyarországot ocsupa nemzetiségek lakják és ethnografiai érdekességük leköt. Majd így sóhajt fel: „Azt hiszem, Magyarország lemondana ethnografiai gazdagságáról, a mi boldog szegénységünkért.” Bizony igaz van. Nagyon szép képet nyújt „Ős-Budavár” életéről, színes és változatos az ott folyó esteli élet leírása, Budapest egyáltalán elragadta. „Kevés város van Európában, — írja — mely normális viszonyok között is élénkebb és vigább lenne. A leginpozansabb és a legesztétikusabb.” A dunaparti esti képről lelkesedéstől duzzadó hangon ír. A miniszterelnöki palota erkélyéről látható képet soha sem fogja elfelejteni. Es francia könnyedséggel veti oda: Már csak ezért is érdemes volna magyar miniszterelnöknek lenni. Az újabb építkezések stílusát „pályahási-stílusnak” nevezi, mind olyan egyforma és tulságos modern. Lautier Jenő igaz lényegességgel ír fővárosunkról és sok érdekes apróságot látott meg.

— **A Maros áldozata.** Pécska határában tegnap délelőtt 9 órakor egy 20—21 évesnek látzó fiu holttestét fogták ki a Marosból. A hullában Szalioh János új-aradi földműves József fiát ismerték fel, ki vasárnap délelőtt Uj-Arad mellett furdott és vizbe fullt. A szerencsétlen apát azonnal értesítették, ki mindjárt Pécskára is utazott s ma haza fogja vinni egyetlen fia holttestét.

— **Ujra száműzve.** Bán Lajos kevermei napszamos régebben Aradon tartózkodott, de konfliktusba keveredvén a rendőrséggel, Aradról és Gájból örök időkre kitiltatott. A napokban aztán csak ujra bevetődött Gájba s mivel félt a rendőrség szemétől, a buzsáki határon levő távoli korcsmában húzta meg magát, ott találkozott csak úgy véletlenül Kriszán György gáji lakossal s csakhamar a legbensőbb barátság fejlődött ki köztük. Szóra szó, pohárra pohár került, míg végre a jámbor atyáit Bán tökéletesen beteggetta. Ekkor azután lefektette s zsebéből forint 95 krral

telt pénzesztárcáját kilopva megszökött. Saxen Tivadar lovasrendőr azonban megismerte az uton a csavargót s élt a gyanuperrel, hogy megint valami gonosságot követett el. Bekísérte a gáji kapitányi hivatalhoz, hol aztán bevallotta a lopást. A lopott pénzből már csak 65 kr volt nála. Ujra a dutyiba került s ha majd kiszabadul, majd csak ujra száműzik Aradról a derék Bánt.

— **Meglopott festő.** Ritter Dániel aradi festő és másoló iparos pár nap óta festi Deresty Gyula aradi kereskedő határ-utczai új házát. Hétfőn este munkája bevégeztével a szerszámait és festékportékáit az ott levő kamrába zárta. Mikor tegnap reggel munkája folytatása végett a kamarához ment, azt tárva-nyitva találta s szerszámainak, portékáinak hiált helye. Nyomban jelentést tett a rendőrségnek, mely azonban a tettest mindezeideig kézrekeríteni nem tudta. A károsultnak különben csak gyanuja van valami sugár nővéstől, szöke, himlőhelyes fiatalleányra, ki hétfőn nála segédként kért alkalmazást s ki tegnapi ígérte könyve átadását. Ez jelen volt a szerszámok elzárásánál s az eset óta sem a könyvvel nem jelentkezett, sem a kutatás nyomára nem vezetett.

— **Egy volt aradi iparos dícsérete.** Soukenik János volt aradi, most szegedi orgona-építő a hódmezővásárhelyi református ó templom számára 5000 forintért megrendelésre orgonát készített. Ezt az orgonát egy szakértő bizottság külsejére és belső szerkezetére nézve a legnagyobb dícsérettel illeti az egyik vásárhelyi lapban, a mit szívesen jegyzünk fel mi is.

— **Házasságkötés a betegszobában.** Szegedről írják nekünk: Sulyos betegen fekszik egy fiatal menyasszony aki már négy év óta törvénytelen házasságban él élete párjával. A golya vizitelt a vadházások hajlékában és ez okozta a menyasszony betegségét. A kis újszülöttnek törvényes nevet akartak adni, de a kiskoru anya édes anyja valahol ismeretlen helyeken járt négy nap óta, a házasságot pedig szülői beleegyezés nélkül nem lehetett megkötni. Ma végre a Radon megtalálták a kis újszülött óreganyját és távirati értekezések után elmehetett Gaal Eudra dr. anyakönyvvezető a betegszobába, ahol törvényessé tette a törvénytelen viszonyt.

— **A kik a bírót is meglopják.** Még eddig nem ismerik a vakmerő tetteket, de hogy merész és humorral telt emberek lehetnek, az már bizonyos. Ujpanáton esett meg a história, hogy Brettréger Fülöp bíró lakásába éjnek idején az ablakon át behatoltak a szobába, s onnan párnákat, dunyhát lepedőket, ágytakarókat valami 130 forint értékben elloptak. A csendőrség a legerélyesebben nyomozza a tetteket.

— **Kocsizás a halálba.** Kéz József a dévai állami építési hivatal mérnöke, tegnap délután — mint nekünk írják — Kobut Nándor és Tóth István építészek társaságában Vajda-Hunyadra kocsizott. Még a városban voltak, a mikor a kocsiba fogott lovak valamitől megvadultak s elragadták a kocsit. Kéz, hogy a kiborulás katasztrófáját elkerülje, kiugrott a kocsiból, de oly szerencsétlenül, hogy a következő végig vágódott. Agyrázkodást szenvedett s rövid néhány percz alatt meghalt. A szerencsétlen mérnököt fiatal özvegye és kiskoru árvái gyászolják.

GYÁSZROVAT.

† **Özv. Nusz Jánosné.** Egy köztisztvisletben álló aradi urnó haláláról vettük az alábbi hírt: Alólírottak mély fájdalommal tudatják saját és számos rokonaik nevében is a forrón szeretett édes anyja, anyós, nagyanyja és rokon özv. Nusz Jánosné szül. Mitlisintzky Julia f. évi július 20-án, reggeli 9 órakor, életének 73-ik évében történt jobblétre szenderültét. A boldogult hiált tetemei július 21-én, délután 6 órakor fognak

Alsó-Molnár-utca 7. b) szám alatti házból róm. kath. szertartás szerint örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő gyászmise-áldozat július 22-én, délelőtt 8 órakor fog a t. Minoritátyák templomában a Mindenhatónak bemutattatni. Béke poraira! Arad, 1896. július 20. Vetsl Mihályné szül. Nusz Mária, Veszprémi Sándorné szül. Nusz Erzsébet gyermekei, özv. Nusz Antalné, özv. Nusz Jánosné menyei, Vetsl Mihály, Veszprémi Sándor, Lakatos György, Babescu Gyula, Szabó Lajos vejei, Babescu Elek, Veturia, Viktor, Emil, Nusz Kálmán, János és Lajos unokái.

TANÜGY.

(—) **Az aradi polgári fiúiskola tanulóit** — mint az lapunkban már közölte volt — folyó évi július hó 26-án, azaz vasárnap a déli vonattal (11 óra 20 percz) indulnak az ezredéves országos kiállítás és a főváros nevezetességeinek megtekintésére. A csoportos felrándulásban 68-an vannak. Azon tanuló, a kik a meghatározott időn túl is a fővárosban akarnak maradni, azok ugyanazon jeggyel térhetnek vissza 14 napon belül, de az iskola igazgatója lapunk útján kijelenti, hogy csak azon tanulóknak engedni meg a csoporttól való elmaradást, kiknek szülei ezt nála személyesen vagy levélben jelentik ki. — A tömeges felrándulásra az alkalmos utólagosan még anynyian jelentkeztek, hogy az igazgató — el nem fogadhatván az utólagosan jelentkezetteket, — elhatározta azt, hogy augusztus hó első felére egy második csoportot szervez. — Ezen a felrándulásra a megfelelő díj lefizetése mellett jelentkezni hétköznaponként délelőtt 8 óráig az igazgatói irodában, a hol a jelentkezőket az igazgató távollétében: Szathmáry István megbízott igazgató helyettes fogja jegyzékbe venni s a szükséges felvilágosításokat megadni. — Ebben a második csoportban is résztvehetnek gymnasiumi, reáliskolai, keresk. akadémiái, fa- és fémipari és más iskolák tanulói.

SZINHAZ ÉS IRODALOM.

* **Millenniumi díszmű.** A Szalay-Baróti-féle millenniumi nagyszabású dísz-émlékműnek, „a Magyarok Történeté”-nek most vettük kiadóktól, a Lampel Róbert-féle (Wodianer F. és fia) budapesti kiadócégtől (Andrassy-ut 21. sz.) a 42-ik füzetét. Ez a füzetből a napi sajtó által is többféle alakban közölt azon kitüntetésről emlékezünk meg, melyben a derék költő egyik tagja, Wodianer Arthur részestül már két ízben azzal, hogy őt O Felsége, a király a kiállításnak egyik megalátozásánál megszólításával tünteti ki, elismerésül azon messzeleható irodalmi működésért, melyet a Wodianer cég évek hosszú során fejt ki irodalmunk s körművelődésünk emelése körül. Ez a legmagasabb elismerés helyén és méltó volna még akkor is, ha a kiadócég nem lépne mással a kiállítások sorába, mint éppen csak a millenniumi évben teljesen megjelenendő „Magyarok Történeté”-vel. A most hozánk érkezett 42-ik füzet tovább viszi a Ferdinánd és János ellenkirályok közti hosszadalmas versengésnek, tragikus és fondorlatos eseményeknek oly gazdag történetét, mely Jánosné, az utolsó nemzeti királynak 1540-ben bekövetkezett halálával érte csak végét. Aztán következnek Ferdinánd királynak a törökök ellen viselt szerencsétlen s jórészt kudarcos hadjáratai és más oldalon Fráter Györgynek; mint János fia gyámjának és az erdélyi-erzi birodalom kormányzójának viselt dolgai, mondanunk sem kell, hogy az előadás szokott élénksége az olvasást valódi élvezetté emeli, mint ahogy képvisz dolgában e füzet sem marad hátra a többinél. A külön nagy műmellékleten kívül mely Budavára 1686-iki ostromát ábrázolja, különösen Mária királynénak egy fényképfelvételű szép mellszobra vonja magára figyelmünket. A többi érdekesnél-érdekesebb illusztrációk pedig a következők: Szulejmán szultán arcképe, János király aranya. Fráter György aláírása. Izabella királyné aláírása. A régi Fehérvári kapu záró-köve, Török Bálint monogrammjával, Regendorf Vilmos emlékérmé. Buda 1541-ben, a Duda felől. Buda 1541-ben, a hegyek felől. I. Ferdinánd arcképe, idősebb korából.

* „Az 1848-49-iki Magyar Szabadságharc Története“ című munkából most jelent meg a 63-ik füzet, melyben Gracza György a tavaszi hadjárat kapcsán az első magyar érdemeik kiosztását, s a március 5-iki szolnoki csatát mondja el számos új adat felhasználásával. Főképp a szolnoki csatának a leírása oly érzékletes, olyan megkapó, hogy lehetetlen megilletődni nélkül olvasni azt. A szerző különben most már erős léptekkel halad a nagyszabású munka befejezéséhez. A füzet képei a következők: Bercezy László. A debreczeni ref. főiskola. — A debreczeni országgyűlés helye. — Mednyánszky Sándor honvédeztetés. — Falragasz 1849-ből. — Gr. Károlyi György. — Részlet az issaszeghi ütközetből. — Haynau 1852-ben.

— **Uj idők.** Az „Uj idők“ az új negyedikben szebbnél szebb számokat hoz. A múlt heti szám két színes képével keltett feltűnést, az e heti számot különösen gazdag tartalma teszi becsessé. Kiemeljük belőle Herceg Ferencz érdekes regényének (Második szerelem) a folytatását, Gardonyi Gézának egy kiválóan szép elbeszélését, Bárony István „Élet a halálban“ című nagyérdekű cikkeit, Szomaházy Istvánnak „Ballada a szegény Tihamérről“ című bájos elbeszélését. Manóver a társaságnál cím alatt Tábori Róbert beszél el kedves apróságokat a katonai-életből, „Régi magyar fürdők“ cím alatt Vajk mond el igen érdekes dolgokat a régi magyar fürdői életből. Természetesen apró rovatok is igen változatosak. Képei közül kiemeljük Garai Akosnak hangulatos katonai rajzait, Jendrassik Jenőnek „Nyomor“ című festményét, Bubics Zsigmond kassai püspöknek művészi módon reprodukált arcképét, László Fülöp festménye után, stb. stb. Az Uj idők előfizetési ára negyedévre 2 forint. Kiadóhivatal Andrássy-ut 10.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Hítének áldozata. K. J.-né csermői lakosnő adása volt Nagy Sándor debreczeni lakosnak egy gép vételére fejében 700 frttal. A pénzt idejekorán nem tudván kifizetni, hitelteljesen lefoglalta összes ingóságait 1200 frt értékben. A szegény asszony, hogy az adósságtól szabadulni tudjon, eladta a cséplőgépet Zámboéry István aradi lakos és közvetítő tanácsára és rábeszélésére Rózsás László aradi lakosnak 1900 frtért oly feltétellel, hogy vevő fizet neki rögtön 300 frtot, az 1600 frtről pedig egy váltót ad, melyet azonban Rózsás még az árverés megtartása előtt teljesen kifizet. A szegény asszony a 300 frtot azonnal adóssága törlesztésére fordította, a többire nézve pedig bizott Rózsás szavában. Rózsás azonban időközben tönkrement és a pénzt az asszonynak nem fizette meg. Az árverés órája eljött, s mivel a lefoglalt tárgyakat előmutatni nem tudta, sikkasztás miatt büntető eljárás alá jutott. Tegnap tárgyalta a törvényszék az ügyet s vádlottnak az enyhítő körülményeknek, de főleg azon tényeknek tekintetbevételével, hogy őt a közvetítő, de főleg a vevő jóhiszeműségével megcsalta — 14 napi fogházra ítélte. A vádhatóságot dr. Meszlényi Antal képviselte, védőként dr. Nagy Sándor szerepelt, ki meggyőző jogi érveivel a vádhatóság rideg paragrafusára felett a hozott ítéletben a méltányosság elvét vitte diadalra. Ugy az ügyész mint a védő felebbestek.

§ A ki szereti a dohányt. Kivétel lett volna Sándor István megyes-egyházai lakos, ha a dohányt nem szeretete volna. Már pedig ő semmi áron sem akart kivétel lenni, sőt hogy ezt bebizonyítsa, azon gondolkodott, honnan is lehetne jóféle szivni valót kapni. Azt tudta, hogy Kmettykó Károlynak a padlásán ott sárgállik nem is egy rakás illatos levelesomag, de hát az a Kmettykó és nem az övé. Nagy dilemma volt ez, de Sándor István tul tette magát ezen is. Még múlt év decemberében történt, hogy bemászott éjnek idején Kmettykó udvarára, ott a feltámasztott létrán feljutott a padlásra, az annyira sóhajtott szüzdohányok menyei régiójába. Volt is ott minden, ami egy padlás berendezésének fogalmához csak tartozik, de dohánynak se hirt, se hamva. Végre nagy keresés-kutatás után talált egy osomag dohány — spárgát. Osszeszedte lát az s azzal továbbilant. A törvényszék Sándor Istvánt e tetteért 8 napi fogházra ítélte.

TÁVIRATOK.

A kiegyezés.

Budapest, július 21. (Saj. tud. táv.) A „Fremdenblatt“ kiemeli azt a tényt, hogy a kiegyezés megkötésének szüksége iránt kétségek nem merülnek fel, ami a megegyezésre jó előjel. Azt hiszi, hogy a kiegyezés összletárgyalható, úgy Ausztriában, mint Magyarországon és így a „P. H.“ ellenkező véleménye nem alapszik valószínűsége. Végül annak a reményének ad kifejezést, hogy a kiegyezés műve sikerülni fog.

Főhercegi esküvő a szent Zsigmond kápolnában.

Budapest, július 21. (Saj. tud. távirata.) Mária Dorothea királyi hercegnő tudvalevőleg a királyi palota szent Zsigmond kápolnájában esküszik majd örök hűséget Fülöp orleansi hercegnek. A kápolnát az esküvőre gyönyörűen feldisztik s belsejét úgy szőlővel teljesen átalakítják. A nász csak október havában lesz, de a templomban az előkészületeket már nemsokára megkezdik.

Orosz herceg a fővárosban.

Budapest, július 21. (Saj. tud. távirata.) Wladimir orosz nagy herceg, aki néhány nap óta inkognitóban a fővárosban tartózkodik, ma délelőtt meglátogatta a néprajzi misszió kiállítását a nemzeti múzeum oszloposarnokában. Félórát töltött az érdekes tárlatban s azután megnézte Munkácsy honfoglalási képét a főrendiház üléstermében.

Affendakisz szöktetője.

Budapest, július 21. (Saj. tud. táv.) Ama szenzációs nap óta, hogy Affendakisz és Kazár a pestvidéki törvényszék börtönéből oly hallatlan módon megszöktek, a vizsgálat szakadatlanul folyt és kutatott az után, hogy miként történhetett ez a csodával határos dolog.

A sok nyomozásnak, ha más nem is, de az az eredménye megvolt, hogy konstatálva lett, miszerint a szökést valakinek elősegítenie kellett, mert különben az oly veszély nélkül és eredményesen le nem folyhatott volna. De hogy kinek a keze működött közre a dologban, ki vehetett magának annyi vakmerőséget és könnyelműséget, hogy e két betörőert esetleg a saját szabadságát veszélyeztesse, arra nézve még csak a legosekélyebb nyom sem került a vizsgálat kezébe.

Amit azonban hosszas kutatás megfejteni nem tudott, azt megfejтette a véletlen közbejárása folytán maga a tettes.

Egyszer csak híre járt, hogy Kazárt elfogták s Affendakisz is csak nagy nehezen tudott menekülni üdözöl elől a rengetegbe, mely egy időre elfedi őt ugyan továbbra is az emberek szeme elől, de állandó lakhelyet nem adhat az üldözöttnek, mert az éhség, mely Kazár elfogatása alkalmával őket kialsalta, remélhetőleg nem kiméli meg Affendakisz sem.

Kazárt tehát elfogták, a hír nagy meglepetést és örömet keltett mindenfelé, de főleg a törvényszéknél, mely ez által könnyű szerrel tisztázni gondolta a szökésnek ügyét. Örültek a bírák, a fogház hivatalnokai, az örök, csak Praznovszki ügyészégi irnoknál szült az elfogatás híre kissé furcsa eredményt: főbelötte magát.

A tény kissé gyanusnak tűnően fel, kutatni kezdtek ez irányban s ma már mind több bizonyíték erősíti meg azt a feltevést, hogy Affendakisz és Kazár szökését Praznovszki mozdította elő s félvén, hogy a gazemeberék valamelyike

ellene vall, félelmében főbe lötte magát. A dolog különben még véglegesen tisztázva nincsen, de a fonal legalább megvan, melybe a vizsgálat további vezetésénél kapaszkodni lehet.

Ez a Praznovszki különben multjánál fogva épen nem zárja ki a feltevés lehetőségét, a mennyiben sikkasztásért egy ízben már hét évi fegyházra volt ítélve.

Az idegenforgalom.

Budapest, július 21. (Saj. tud. távirata.) A fővárosba tegnap összesen 16685 idegen érkezett a vonatokon. Ebből a keleti pályaudvaron jött 8342, a nyugati 7174, a déli 1169. Elment az idegenforgalom összesen 16458 utas. A keleti pályaudvaron 8343, a nyugati 7428, a déli 687.

Affendakisz elfogva.

Bustyaháza, július 21. (Saj. tud. távirata.) Affendakisz nem sokáig örülhetett annak a szabadságnak, melyet Kazár elfogatása alkalmával oly szerencsésen lopott meg üldözőtől. Németmokránma elfogták s erős fedezett alatt tartják.

Az olasz trónörökös eljegyzése.

Trieszt július 21. (Saj. tud. táv.) A triesti „Piccolo“ azt a szenzációs hírt közli, hogy az olasz trónörökös eljegyzése Milesiával a montenegrói fejedelem leányával kiküszöbön áll.

Kréta.

Páris, július 21. (Saj. tud. táv.) A Havas ügynökség jelentése szerint a krétai nemzetgyűlésről semmi hír sem érkezett, holott tegnap kellett volna összejönnie.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti árú és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog országjelentése. —

Budapest, július 21.

Gabonaüzlet: Buzát ma gyengén kínáltak, a vételkedv szintén gyenge volt s az irányzat lanyha maradt. A forgalmazott pár ezer métermáza buza 2 $\frac{1}{2}$ —5 krajczárral alacsonyabb áron kelt el.

Határidőüzlet: Amerikából $\frac{7}{8}$ óta alacsonyabb ártolyamokat jelentettek s nálunk is lanyhábban indult az üzlet s tekintettel a jó időjárásra és a gyenge vásárlási kedvre zárlatig lanyha maradt.

Zárul 12 órakor:

Őszi buza	6.80—6.81
Tavaszi buza	6.62—6.64
Buza május—júniusra	—
Tavaszi tengeri	8.65—8.68
Őszi tengeri	8.90—8.91
Tavaszi zab	—
Őszi zab	6.13—6.15
Tavaszi rozs	—
Őszi rozs	5.22—5.23
Tavaszi repce	10.45—10.50

Értéktőzsde: Külföldi lanyhább zárlatok következtében lanyhán indult s csakély forgalom mellett úgy zárult is.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	368.80
Magyar hitelrészvény	390 —
Osztrák államvasút	368.25
Lombard	—
Jelszlog hitelbank	—
Rima-Murányi	—
Villamosvasút	297.50

— Terméseredmények. Osermő határban a buzavágás jobbara véget ért. Nagy kévékből álló nagy kereszt holdankint 12. közép-nagyságu 18—19 kereszt is van holdján. A minőség kissé gyengébb a tavalyinál. Talpason az árpa-öséplése s hó 14-én kezdődött, keresztje közel 30 kilót ad, 170 hold árpavetés 2500 keresztet adott, tehát elég jó. Pankota és Világos környékén kedvező időjárás mellett az aratás nagyban foly. Az eredmény általában kielégítő, a buza és a zab

holdankénti hozama 9-11 métermázsza, a roza hozama 8-10 métermázsza. A dohány jól fejlődik; a tengeri töltőgetések elvégeztek, igen jó termés lesz. A kerti vetemények és a zöldségszék jól állanak, a mesterséges takarmányok kielégítő termést adtak. A szőlők szépen állanak, a permetezés folyamatban van; gyümölcs nagyon kevés lesz. Lelén az aratás folyamatban van, a gabonaneműk a kedvező időjárásban igen szépen fejlődtek, és így jó termést adnak. Különösen a buza igen szép, eltekintve, hogy némely helyen az esőtől megdőlt és ott a szem megszorult a melegtől. Zabos búkköny igen jó termést adott, minőségére nézve azonban nem a legjobb volt, mert az esők következtében vesztett belőle. A tengeri mindenütt nagyon szépen fejlődik, a répat azonban a bolha és az ormányos bogarak pusztították. Vínán a gabonaneműk aratása befejezéshez közeledik. A hordás folyamatban van. A gabonaneműk szemei nagyrészt egészségesek. Bő termés ugyan nincs, de igen jó a minőség. A tengeri és dohány visszamaradtak fejlődésükben, a burgonya csak fél termést ígér. A szőlőkben a filoxera nagyon terjed, gyümölcs általában véve nagyon kevés lesz.

S z e z s z i e t.

— Julius 21. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 51 forint — krajorár, krosinybox 51 forint 50 krajosár hordó méltl, per 100 liter % beleértve 25 frt fogyasztási adót. Száritott moslák 6 frt 20 kr. métermázsánként.

Budapesti gabnatözede.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, július 21. d. u. 5 óra.

Buza bászági új	6.80—6.95
Buza tiszavidéki	6.85—7.—
Buza pestvidéki	6.80—6.95
Buza fejezmegyei	6.80—6.95
Buza báoskai	6.70—7.05
Rozs új, elsőrendű	5.70—5.75
Rozs új, másodrendű	5.65—5.70
Arpa takarmány	—
Arpa égetni való	—
Arpa sörfőzői	—
Zab	6.20—6.80
Tengeri bászági	8.90—4.—
Tengeri másnemű	3.85—3.90
Káposzta-repoze bászági	9.85—10.25
Köles	—
Buza márczius—április	6.62—6.64
Buza szeptember—október	6.30—6.31
Buza május—június	—
Rozs szeptember—október	5.20—5.22
Tengeri május—június	3.90—3.91
Tengeri július—augusztus	—
Tengeri októberre	3.66—3.67
Zab márczius—április	—
Zab szeptember—október	5.12—5.14
Káposzta-repoze augusztus—szeptember	10.40—10.50

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1896. július 21.

Magyar aranyjárdék 4%	122.50
Magyar 1 cronajárdék 4%	99.35
Magyar arany 4 1/2%	124.25
Magyar ezüst 4 1/2%	101.50
Magyar keleti vasút 1876.	121.75
Magyar föltehermentesítési kötvény	97.75
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.25
Magyar nyerevény-sorjegy kölesön	152.50
Tiszaszabályozási és saegedi kölesön	139.50
Osztrák papírjárdék	101.75
Osztrák járadék ezüst	101.75
Osztrák járadék arany	123.75
Koronajárdék	101.—
1860-iki államsorjegyek	147.75
Osztrák-magyar bankrészvény	97.5.—
Magyar hitelbank részvény	890.—
Osztrák hitelbank részvény	868.50
Osztrák-magyar Államvasút	363.—
20 frankos arany (N. poleond'or)	9.50
Német birodalmi márka	59.75
London	119.85
Páris	47.80

REGÉNY CSARNOK.

Hogyan hal meg az ember.

Írta: Zola Emil.

[8] Francziából: Éber Ernő.

(Folytatás.)

Ez idő alatt, a jelenlevők azzal foglalkoznak, hogy a közeli márványtáblák föliratát olvasgatják. A kik odahalgnának, azok is csak egyes szavakat tudnak fölfogni. Egy aggasztán, a kit egy mondat vége ragad meg: „... a szív kitűnő tulajdonsága, hogy jellemek

nagylelkűsége és jósága...” lepittyeszi ajkait:

— Ah, jól van! igen, én ismertem, nagy kutya volt! — mormogja.

Az utolsó istenhozzad is elhangzik. Mihelyt a papok beszentelték a holttestet, mindnyájan visszahúzódnak a félreeső sarokban csak a sírásók maradnak és leeresztik a koporsót. A kötelek összeszűrlődnek, a tölgyszakporosó reccog. Vertaül gróf otthon van.

Es a grófné a nyugvóágyon nem mozdult. Tovább játszik övének csattjával, a menyegyzetet nézi, álmodozásba merülve és szép arcsát lassan-lassan pir borítja el.

II.

Guérardné özvegy asszony. Férje, a kit nyolcz év előtt vesztett el, előjáró volt. A gazdag polgársághoz tartozik és van két milliónyi vagyona. Három gyereke van, három fiu, a kik apjuk halálával egyenként ötszáz-ezer frankot örököltek. De ezek a fiuk dacára, hogy ilyen szigorú, hideg és szűkkeblű családból származtak, mégis, nem tudni kitől örökölt mohósággal és esztelenséggel tékozlak. Nehány év múlva fölemésztették ötszáz-ezer frankjaikat. A legidősebb, Károly gépekkert rajongott és örült összegeket vert rendkívüli tanulmányokra. A másodikat Györgyöt, az asszonyok ették meg. A harmadikat Móriczot, egy barátja lopta meg, a kivel együtt akart egy színházat építeni. Ma a három fiu anyjuk kenyerén élőködik, a ki örömet látja el őket élelemmel és lakással, de a ki, nagyon okosan, magánai tartja a szekrények kulcsait.

Anya és fiuk a Turenne utczában, egy óriás bérházban laknak. Guérardné hatvan-nyolcz éves. A korral megjött a szokások szigorúsága is. Egy zárda csöndjét és tisztaságát követeli otthon. Fősvény; a czukordarabokat megszámlálja, a töröt üveget is elteszi, maga adja ki a fehérneműt és evő eszközöket a szükség szerint. Fiai minden bizonynyal nagyon szeretik és harmincz éveik és elkövetett ostobaságaik dacára korlátlan főnhatósága alatt állanak. De mikor egyedül érzi magát e három nagy ördög körében, mindig fél, hogy pénzt akarnak kérni, a mit azután nem tudja, hogy utasítana vissza. Vagyonát is ingatlanokba igyekezett elhelyezni: van három háza Párisban és földbirtokai Vincennes környékén. Vagyonja okozza különben neki a legtöbb rosszat; de ő csendes és tud kifogásokat találni, hogy ne kelljen nagyobb összegeket egyszerre kiadni.

Károly, György és Móricz különben zsarolják a házat, a mennyre birják. Szidták egymást, összeveszttek a falatokon, egymásnak némán szemrehányásokat téve nagy éhségükért. Anyjuk halála újból gazdaggá fogja tenni őket; tudják ezt és ez elég nekik, hogy várjanak, semmittevással. Bár sohase beszélnek róla, mégis folyton azzal a gondolattal vannak elfoglalva, hogy az osztzkodás miként fog véghez menni; ha nem tudnak meg-egyezni, el kell majd adni mindent, a mi mindig kárkéony művellet. Es gondolkodnak ezekről a dolgokról minden gonosz kívánság nélkül, egyedül azért, mert mindent jó előre látni. Vidámak, jó gyerekek, becsületesek; mint az egész világ, ők is kívánják, hogy anyjuk a lehető legtovább éljen. Ő nem zavarja őket, árelmesen várnak, es az egész.

Egy este, ebéd után Guérardnéét rosszullét fogja el. Fiai kényszerítik, hogy tekdűjk le és egyedül hagyják szobalányával, midőn megnyugtattja őket, hogy jobban van már, hogy csak nagy migraineje van. De másnap az öreg urnó állapota rosszabbodott, a házi orvos nyugtalan és konzultációt kér. Guérardné veszélyben van. Most nyolcz nap alatt egy dráma játszódik le a haldokló ágya körül.

Mikor látta, hogy a betegség szobájához köti, első gondja volt, hogy a kulcsokat odaadta magának és a párna alá rejtette azokat. Agyában is kormányozni akar még, meg akarja védeni szekrényeit a tékozlás ellen. Küzdökdi magával, kétségek gyötrik. Csak hosszas habozás után szánja el magát. Három fia itt van, ő réveteg szemekkel nézi és tanulmányozza őket, jó inspirációt várva.

Egy nap Györgyben van bizalma. Magához inti és halk hangon mondja neki:

— Nesze, itt a pohárszék kulosa, vedd ki a czukrot... Jól zárd be és hozd vissza a kulcsot.

Másik nap bizalmatlan György iránt, tekintetével kíséri, ha kimegy, mintha félne, hogy a szekrényből valami csecebeosót fog zsebébe dugni. Magához hívja Károlyt és egy kulcsot rábiz:

— A szobaleány veled fog menni, Vigyázzol, hogy meunnyi fehérneműt vesz ki és magad bezárod a szekrényt.

Agóniájában is az gyöttri, hogy nem tud felügyelni a ház kiadásaira. Visszaemlékszik gyermekei bolondságára, tudja, hogy lusták, sokat esznek, esztelenek és bőkezűek. Már hosszú idő óta nincs bizalommal irántuk, a kik nem valósították meg egy álmát sem és nem értenek egyet az ő takarékos és szigorú életmódjával.

Szemeit könnyörögve emeli rájuk, mintha kérné tőlük a kegyet, hogy várják meg, míg meghal es csak azután tirtsék ki ládát, csak aztán osszák föl jószágát. Ez az osztzkodás ő előtt, gyötrellem lenne haldokló fukarságának.

Pedig Károly, György és Móricz jól viselik magukat. Megegyeztek, hogy egyikük mindig anyjuk mellett maradjon. De magukkal hozzák kívülről a gondtalanságot, az elszitt szivar illatát és mindig a városban levő újdonságokkal vannak elfoglalva. Es a beteg önzését kiozza az, hogy gyermekeinek más is létezik, nemcsak ő, még utolsó óráján is. Mikor gyöngtűni kezd, bizalmatlansága még növekedik és a fiatal embereket annál keblemelennebbül érinti. Ha nem is gondolnak az ő öröklendő vagyonra, szükbe juttatná azt a beteg elkeseredett küzdőme, melylyel pénzét utolsó lehelletéig védi. Atható tekintettel, olyan felelemmel nézi őket, hogy azok elfordítják fejüket. Erre azt hiszi, hogy agóniáját lesik; és valóban erre gondolnak, kényserítve folytonosan tehetetének néma vallatása által. Ő oltotta beléjük merev nézésével a kapzsiságot. Ha észrevesz egyet, elmélázva, csápadtan odaszólítja:

— Gyere hozzám... Mire gondolsz?

— Semmire, anyam, — szól a fiu, fölriadva.

A beteg lehajtja fejét:

— Ugye, sok gondot okozok nektek gyermekeim? Ebredjete, ne kiozzátok magatokat, nem sokáig leszek már itt.

Fiai körülveszik, esküdoznek, hogy szeretik és meg fogják menteni. Ő makacsul tiltakozik ez ellen és még jobban elmerül bizalmatlanságába. Kegyelelen haláltusa ez, megmérgezi a pénz.

(Folytatása következik.)

IDEGENEK NEVSORA.

— Julius 21. —

Fehér Kereszt szálloda: Borcsányi Géza földbirtokos, Budapest. Kilin Rezső kereskedő, Temesvár. Löwinger Jakab utazó, Bécs. Liebl József utazó, Bécs. Schossberger Sándor utazó, Bécs.

Vass szálloda: Perlusz József orvos, Lippa. Szerb József hivatalnok, Lippa. Popper Mór kereskedő, Budapest. Klein Sándor kereskedő, Budapest. Breitner A. kereskedő, Budapest. Kemény Lajos kereskedő, H.-M.-Vársárhely. Gál Sándor birtokos, Pécska. Kiss Dénes ügyvéd, Nagyvárád. Reiter József kereskedő, Bécs. Hanzeli Károly kereskedő, Bécs. Rosenthal Zeigmond kereskedő, Bécs. Stern Jakab kereskedő, Bécs. Popper József kereskedő, Bécs. Löw Vilmos kereskedő, Brünn. Engel József kereskedő, Prága.

Náder szálloda: Urbányi Jenő építész, Budapest. Budapest. Aprily János birtokos, Budapest. Kövér Márton birtokos, Szemlak. Harding Arnold mérnök, Budapest. Kiss Janosné adótitkár, Budapest. Rosenstein Károly utazó, Temesvár. Steckli Fer noz gazdász, Kernájk. Harthmann József gazdász, Szt.-Miklós.

Három Király szálloda: Varga József kereskedő, Varsánd. Argyelán Mihály kereskedő, Komjáth Marx Miron borbély, Nagyvárád.

Nemzeti szálloda: Kremeli János esztergályos, Arad.

Klein Mór kereskedő, Lugos.

Fekete Bárány szálloda: Roszberger Lajos pinózer, Bécs.

Fekete Sas szálloda: Mihuz György gazdaszt, Csermő. Lefkovits Albert vendéglős, Fogaras. Hollmann János mérnök, Bécs.

Három Kék Csillag szálloda: Kauner Markus kereskedő, Tarnow, Baum Adolf utazó, Arad.

Szárnyas Kerék szálloda: Serbán József adótitkár, Lippa. Luposan Lukács plébános, Egres-Torontál. Nyáki János magánzó, Budapest.

Vasuti szálloda: Mogos Mária kárpitosné, Szeben. Báron Mór, Budapest. Kaufmann Samu kereskedő, Nagy-Károly. Makay Emil pénzügyi felügyelő, Temesvár. Frank Károly birtokos, Bocskaj.

Vörös Ökör szálloda: Eisenstädter Lásár kántor, Mezőtúr.

Felelős szerkesztő: **Vass Géza,**

távollétében a szerkesztésért felelős:

Dr. Lengyel Sándor.

Institoris Antal

Aradon, Vörösmarti-utca 2. sz.

Tisztelettel értesitem a n. é. helybeli és vidéki közönséget, hogy a
 Rotschild és Klein-féle esődtömeget
 megvettem és azt a mai naptól fogva

csodálatos olcsó árak mellett

áruba bocsátom.

Több mint 1000 darab
 legutolsó divatu és legszebb kivitelű női felöltők, rondeauk, ceppek,
 gallérok, szövet és szörméből.

Nagy választék muffokban mesés olcsó árakon úgy, hogy ezen

 ritka alkalmat

mindenki még idejében felhasználhassa és magának szükségletét csaknem
 ingyen megszerezhesse; kérem a n. é. közönséget ezt el nem mulasztani,
 mert csak néhány napig tart a készlet.

Tisztelettel

Institoris Antal.

1041

HIRDETÉSEK

A LEGOLCSÓBB ÁRBAN FELVÁLLALTATNAK

AZ „ARADI KÖZLÖNY“

KIADÓHIVATALÁBAN.

Aradvárosi adókvető bizottságtól.

1/896.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy az adókvető-bizottság 1896—98. évekre érvénynyel bíró III. oszt. kereseti adójavaslatokat folyó hó 23-ától kezdve tárgyalja. A tárgyalások a városház emeleti kistermében foglalkozás szerinti betűsoros sorrendben fognak megtartatni és előző napon a helybeli lapokban, valamint a városház hirdető tábláján közzétételnek.

Miről a III. oszt. kereseti adókötelezettek azzal értesítettnek, hogy a javaslatok elleni sérelmeiket ezen bizottság előtt előszóval vagy bélyegtelen kérvényben előadhadják.

Arad, 1896. július hó 20-án.

Szalay Károly,
 bizottsági elnök.

8757/896. kh.

Hirdetmény.

A városi ker. orvos szakvéleménye alapján közegészségi és köztisztasági tekintetből ezenel eirénde em, hogy a vaj és túró csomagok a piacokon csakis tiszta fehér organtinba göngyölt bocsájthatók áruba, minden más anyagba mint papírba vagy szövetbe burkoltan árusítani szigoruan tiltva van.

Figyelmeztetem tehát a vaj és túró árusítással foglalkozókat, hogy árúk, a mennyiben nem, ezen rendeletembe említett tiszta fehér organtinba lesznek csomagolva elfognak kiboztatni, az azt árusító pedig az 1876 évi XIV. t. cz. 7. §-a értelmében fog megbüntettetni.

Kelt Aradon, 1896. évi július hó 5-én kaptányi hivatal, mint I-ső fokú egészségügyi hatóság.

Sarlot,
 főkapitány.